

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 77/20

Møtedato: 27.08.2020

Dato: 03.07.2020

Arkivsaksnr: 2017/12743

Etatsstyring 2020. Tilbakemelding til Universitetet i Bergen

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 5/20 [Tildelingsbrev for 2020 fra Kunnskapsdepartementet til UiB](#)
- Styresak 11/20 [Årsrapport for Universitetet i Bergen 2019](#)

Saken gjelder:

På bakgrunn av universitetets Årsrapport 2019, Tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2019, Nøkkeltall for statlige universiteter og høyskoler 2019 og resultatrapporteringen til Database for høyere utdanning (DBH), har universitetet fått tilbakemelding med vurderinger fra Kunnskapsdepartementet (KD) som del av etatsstyringen. Tilbakemelding er lagt ved (vedlegg 1).

Kunnskapsdepartementet viser til at universitetets forskningsresultater i hovedsak er gode og stabile. Samtidig er departementet positive til at UiB viser fram områder med forbedringspotensial og at UiB tar tak i de utfordringer de selv peker på.

Etter departementets oppfatning har UiB gitt en oversiktlig rapportering på måloppnåelse for utviklingsavtalen i årsrapporten. KD mener UiB har relativt god resultatutvikling på målene. Samtidig vises det til at UiB bør forbedre seg på noen områder. Departementet trekker fram følgende områder for forbedring:

- Gjennomstrømming innenfor bachelorprogrammene
- Kandidattall i helsefagene
- Gjennomføring i doktorgradsutdanningene
- Overføringer
- Sikring og bevaring av samlingene

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Kunnskapsdepartementet berømmer UiB for sitt arbeide med studiekvalitet. Det pekes blant annet på at «UiB selv tar tak i utfordringer de peker på». Samtidig vises det til dårlig gjennomføring i studieprogrammene.

Nasjonalt er det en klar tendens at institusjoner med treårige profesjonsutdanninger (ingeniør, sykepleie, osv.) har en større grad av gjennomføring enn de klassiske breddeuniversitetene. Dette samsvarer med funn gjort av SSB, der graden av obligatorisk undervisning og tett oppfølging av studentene er et kjennetegn for de studiene med best gjennomføring.

UiBs studentdata viser imidlertid klar sammenheng mellom økt effektivitet, målt i antall studiepoeng per student første studieår, og økning i kandidatproduksjon. Blant studentgruppen som avlegger mellom 21 og 30 studiepoeng første år er andelen som gjennomfører på normert tid for eksempel kun 11 %. Tilsvarende er den hele 57 % for de som tar full studieprogresjon (60 studiepoeng). Starten på studiet har altså stor betydning for gjennomstrømmingen. Det har vært igangsatt ulike tiltak med fokus på studentenes første semester og de siste årene har også studiepoeng per student økt det første studieåret.

Undersøkelser viser likevel at det er betydelig forskjeller i gjennomføring mellom fag innenfor samme nivå og fakultet, til tross for tilsynelatende samme undervisningsmodell, undervisningsmengde og tiltak for bedre gjennomføring. Forskjellene synes også å være vedvarende over tid.

Høsten 2020 vil disse resultatene følges opp gjennom spørreundersøkelser som skal forsøke å finne ut mer og hvorfor tiltak kan ha ulike effekt innenfor ulike fag, og/eller om det er andre faktorer som kan forklare slike forskjeller.

Andelen ph.d.- kandidater som gjennomførte innen seks år etter opptak var i 2019 64 %, noe som er den laveste på flere år og under det nasjonale snittet. Det er imidlertid ikke påvist noen strukturelle forklaringer på endringene fra 2018 til 2019. Det er heller ikke store endringer i kandidatens gjennomføring når det ses på kandidatens nettotid, som i 2019 var 3,5 år (tid fratrukket permisjoner etc). Problemstillingen vil følges tett opp høsten 2020 for å få oversikt over mer detaljerte forklaringsfaktorer. Det samme gjelder kandidattallene innenfor helsefagene, der UiB er i dialog med KD om kandidatmåltallene.

I 2019 økte overføringene på grunnbevilgningen med 51 mill. kroner, og det overført 314 mill. kroner til 2020. Mesteparten av overføringen er på UiB felles og er i stor grad knyttet til salget av Vektergården. Overføringene er ellers knyttet til øvrige bygg, utstyr og strategiske avsetninger. Mesteparten av dette er bundet opp i fremtidige forpliktelser, hvorav ferdigstillingen av Alrek helseklynge utgjør en stor del. Overføringene til 2021 vil som følge av dette være vesentlig lavere enn i 2020.

Arbeidet med å etablere gode og sikre løsninger for samlingene følges tett opp av gjennom prosjektet «Sikre Samlinger». I et risikoperspektiv er den største utfordringen i arbeidet at det fortsatt vil ta noe tid før alle samlingene er tilfredsstillende sikret. Det er gjort midlertidige tiltak for å håndtere denne situasjonen, men samtidig er risikoen for skade på objektene ved å velge midlertidig flyttinger i påvente av endelige lokaler et element som inngår i den samlede vurderingen.

En samlet status over universitetets oppfølging av tilbakemeldingene fra etatsstyringen gis forbindelse med utarbeidelse av universitetets årsrapport for 2020.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar departementets tilbakemelding til orientering.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

03.07.2020/Steinar Vestad

Vedlegg:

1. Tilbakemelding fra Kunnskapsdepartementet

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Universitetet i Bergen
Postboks 7800
5020

Deres ref

Vår ref

Dato

20/315-70

01.juli 2020

Etatsstyring 2020: tilbakemelding på ambisjoner og måloppnåelse

Vi viser til vårt brev av 25. mars 2020 om gjennomføring av etatsstyringen våren 2020, tildelingsbrevet for 2020 punkt 5.3 om styringsdialogen og til utkast til tilbakemelding.

Vedlagt er departementets endelige skriftlige tilbakemelding til Universitetet i Bergen (UiB) på bakgrunn av blant annet årsrapporten for 2019, Tilstandsrapport for høyere utdanning 2020, Nøkkeltall for statlige universiteter og høyskoler 2020 og resultatrapporteringen til DBH.

Departementet forventer at UiB setter i verk nødvendige tiltak for å følge opp tilbakemeldingen.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for eierskap i
høyere utdanning og
forskning

Saksbehandler
22 24 74 01
Sheila Ahmed
Solberg

Kunnskapsdepartementet er klar over at situasjonen med Korona-pandemien kan gjøre det krevende å levere på samfunnsoppdraget med den kvalitet og omfang som UiB hadde planlagt og i tråd med mål og krav i tildelingsbrevet for 2020. Departementet vil ta hensyn til dette i styringsdialogen i 2021.

Med hilsen

Knut Børve (e.f.)
ekspedisjonssjef

Sheila Ahmed Solberg
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg.

Kopi:
Riksrevisjonen

Etatsstyring 2020

Tilbakemelding til Universitetet i Bergen på ambisjoner og måloppnåelse

Dato og versjon:

01.juli 2020 Endelig tilbakemelding

Universitet i Bergen (UiB) er et breddeuniversitet med strategiske satsingsområder på marin, klima og energiomstilling og globale samfunnsutfordringer. Det gir et godt utgangspunkt for tverrfaglighet og utvikling av kvalitet både på forskning og utdanning.

UiBs arbeid med utdanningskvalitet er bredt og omfatter blant annet meritteringsordninger, styrket internasjonalisering, arbeid med økt gjennomstrømming og deltakelse i nasjonale konkurransearenaer for studiekvalitet. Kunnskapsdepartementet (KD) berømmer godt arbeid på disse områdene, og ser også at UiB her tar tak i de utfordringene de selv peker på. Resultatene på forskningssiden er gode og stabile. Universitetet har ambisjoner om å utvikle flere internasjonalt fremragende forskningsmiljøer og oppnå bedre uttelling i Fripro og ERC. Det er en viktig forutsetning for å lykkes videre i oppbyggingen av de strategiske satsingene. Det er positivt at UiB vil videreutvikle seg som en ettertraktet kompetanseinstitusjon med sterke relasjoner til omverden.

KD berømmer den store innsatsen fra universiteter og høyskoler under den pågående pandemien. Institusjonene har bidratt til samarbeid og fleksible løsninger i sektoren og håndtert bestillinger fra departementet. Det har vært viktig for departementets og regjeringens arbeid. Bruken av teknologi og digitale løsninger har vært imponerende. KD oppfordrer institusjonene til å videreutvikle potensialet som ligger i slike løsninger.

Regjeringen la frem stortingsmeldingen "Kompetansereformen – Lære hele livet" i april. Det er viktig for regjeringen at det er nok utdanningskapasitet, både for førstegangssøkere og i etter- og videreutdanning. Samtidig vil regjeringen gjøre det lettere å ta høyere utdanning uavhengig av bosted og livssituasjon og har økt bevilgningene til drift og utvikling av fleksibel utdanning. Korona-krisen har forsterket behovet både for utdanning og kompetanse. KD forventer derfor at universiteter og høyskoler innretter sine utdanningstilbud slik at samfunnet får den kompetansen det er behov for nå og fremover i tid.

1. Resultater og måloppnåelse

UiB har utviklingsavtale med KD som utløper i 2020. Universitetet har gitt en oversiktlig rapportering på måloppnåelse i årsrapporten. KD mener UiB har relativt god resultatutvikling på målene. På noen områder må UiB forbedre seg, og det er positivt at universitetet viser det og setter i verk tiltak for å øke måloppnåelsen.

Departementet viser for øvrig til egen prosess knyttet til justering av utviklingsavtalen slik at nåværende avtale med eventuelle justeringer får utløpsdato ved utgangen av 2022.

Kvalitet i utdanning

Når det gjelder utdanningskvalitet vil UiB framover særlig arbeide med arbeidsrelevans, internasjonal utveksling, innovasjon og entreprenørskap og studentaktiv læring. KD ser fram til resultater av disse satsingene og registrerer også at UiB i 2019 er tildelt et nytt senter for fremragende undervisning, iEarth.

UiB har styrket utdanningskvalitet som ett av sine utviklingsmål. Universitetet jobber godt med dette, og er også klar over de utfordringene det må arbeides ekstra med. SFU-er og arbeid med klynger er viktige nav i dette arbeidet, og KD venter at arbeidet fortsetter å gi gode resultater framover.

UiB ligger fortsatt godt under det nasjonale snittet når det gjelder gjennomstrømming på bachelornivå. UiB kaller selv dette et hovedfokus i arbeidet med studiekvalitet. Departementet forventer at det pågående arbeidet med å få en enda bedre forståelse av bakgrunnen for tallene vil gi grunnlag for mer treffsikre tiltak og bedre resultater for gjennomstrømmingen.

På masterutdanningene er gjennomstrømmingen over landsgjennomsnittet og den har økt betydelig det siste året. Det er et godt resultat.

Innenfor lærerutdanningene er det en god utvikling i antallet uteksaminerte kandidater i forhold til måltallene. Innenfor helseutdanningene er det uteksaminert noe færre kandidater enn måltallene skulle tilsi, særlig i medisin og odontologi.

Stortingsmelding om internasjonal studentmobilitet er utsatt inntil videre pga. Korona-situasjonen. Stortingsmeldingen vil uttrykke en ambisjon om at internasjonal mobilitet blir en integrert del av alle studieprogrammer, og at på sikt skal halvparten av de som avlegger en grad i norsk høyere utdanning, ha hatt et studieopphold i utlandet. KD har forståelse for at utveksling er vanskelig nå, men forventer at institusjonene følger opp regjeringens ambisjoner når situasjonen tillater det og at UiB arbeider videre mot sine egne høye ambisjoner og mål.

Regjeringen har i mars 2020 tilkjennegitt sin intensjon om deltakelse i EUs neste rammeprogram for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, Erasmus+ fra 2021-2027, og ved deltakelse forventer departementet at universiteter og høyskoler prioriterer fortsatt å øke andelen utreisende Erasmus+studenter. Storbritannias deltakelse i Erasmus+ fra 2021 er usikker og institusjonene må ta høyde for dette i sin planlegging. Kunnskapsdepartementet er opptatt av å opprettholde et godt samarbeid med Storbritannia, og å finne gode partnere i andre Erasmus+ land.

Kvalitet i forskning

De strategiske satsingene (marin, klima og energiomstilling og globale samfunnsutfordringer) gir et godt grunnlag for tverrfaglighet og målrettet innsats for økt forskningskvalitet på samfunnsmessig viktige områder. UiB mener selv at resultatene er gode, og departementet ser fram til bedre analyser av de strategiske satsingene i neste års rapportering.

Generelt er resultatene på forskningssiden gode og stabile. Ikke minst har antall publiseringspoeng vært stabilt høyt over flere år. Andelen ph.d-kandidater som fullfører har imidlertid sunket betydelig fra 2015 til 2019. Denne trenden bør snus.

Inntektene fra Norges forskningsråd og de øvrige bidrags- og oppdragsinntektene er på et høyt nivå, og økte fra 2018 til 2019. Det samme gjorde inntektene fra EU, mens verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk er lavere i 2019 enn i 2018. KD forventer at UiB tilrettelegger for at fagmiljøer og forskere deltar aktivt i Horisont Europa fra oppstarten av programmet, og at det bidrar til en ytterligere styrking av resultatene.

I henhold til utviklingsavtalen skal universitetet utvikle flere ledende forskningsmiljøer. Universitetets toppforskningsprogram som mottar finansiering fra Trond Mohns stiftelse, omtales som vellykket i denne sammenheng. Det har bidratt til etablering av flere ledende forskningsmiljøer som henter midler fra Forskningsrådet og til at universitetet har hatt godt gjennomslag i ERC de senere årene.

Uttellingen i Fripro og ERC var imidlertid lavere enn forventet i 2019. Rapporteringen viser at universitetet er offensive og arbeider hardt for å styrke suksessraten i Fripro, ikke minst fordi de erkjenner at det er en klar sammenheng mellom støtte i Fripro og senere ERC- stipend. Karriereutviklingsprogrammet Momentum er ett av tiltakene det knyttes forventninger til når det gjelder framtidig uttelling, men UIB må også arbeide med å engasjere hele universitetets fagbredde til å søke prestisjefylte midler.

Åpen tilgang til forskningsresultater og tilgjengeliggjøring og deling av data er en sentral forskningspolitisk målsetting. Departementet forventer at institusjonene fortsatt har stor oppmerksomhet på dette og at de er forberedt på kravene som vil gjelde fra og med 2021 som følge av Plan S som Forskningsrådet har sluttet seg til gjennom den internasjonale koalisjonen av forskningsfinansierer, cOAlition S.

Samarbeid med omverden

Departementet merker seg at UiB har beholdt hovedmålet i strategien om å være en ettertraktet kompetanseinstitusjon som skal styrke sine langvarige relasjoner til omverden.

Grepet med å etablere kunnskapsklynger for å bidra til innovasjon, næringsutvikling og sikre omstilling i offentlig sektor virker lovende. KD merker seg at klyngene etableres i nært samarbeid med andre UH-institusjoner, forskningsmiljøer og andre relevante partnere, samt at de dekker de strategiske forskningsfeltene universitet skal bli internasjonalt ledende på. Departementet ser frem til resultatene klyngene kan skape.

Det er positivt at universitetet har vedtatt en egen handlingsplan for innovasjon og entreprenørskap og at denne både er rettet mot studenter og ansatte. Innretningen kobles mot studietilbud, forskning og forskerutdanning, og UiB også skal samarbeide med andre UH-institusjoner. Departementet ser frem til enda bedre resultater og økt kommersialisering.

Departementet noterer seg at antall studenter som tar etter- og videreutdanning har økt og at UiB vil videreutvikle og øke sitt etter- og videreutdanningstilbud.

Regjeringen vil bedre samarbeidet mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet for å møte omstillingsutfordringene i samfunnet og skal etter planen legge frem en stortingsmelding om arbeidsrelevans i høyere utdanning våren 2021. Institusjonene må bruke ulike samarbeidsarenaer- og former for å øke arbeidsrelevansen i utdanningene.

God ressursbruk og forvaltning

Departementet synes det er positivt at UiB har som mål å bli klimanøytralt innen 2030.

UiB har et relativt høyt nivå på sin avsetning av mottatte bevilgninger ved utgangen av 2019. Departementet kan ikke se at det er gitt forklaring på behovet for at nivået er såpass høyt. Departementet forventer at ledelsen har oppmerksomhet på nivået slik at avsetningene ikke blir høyere enn nødvendig.

Andelen kvinner i dosent- og professorstillinger har i 2019 økt til 30 % fra 28,5 % i 2018. UiB ligger fremdeles litt under gjennomsnittet i sektoren, siden det i 2019 har økt til 32,3 %. Departementet legger merke til at kvinneandelen av alle ansatte i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger nå utgjør 46 %. Det er positivt at UiB arbeider aktivt med å øke kvinneandelen, og at universitetet også kan vise til en jevnt økende kvinneandel de seneste årene.

Midlertidigheten i universitets- og høyskolesektoren har gått ned. Institusjonene må fortsatt jobbe målrettet for å redusere denne. Midlertidighetsproblematikken vil også følges opp i strategi for rekruttering og karriere i høyere utdanning som departementet tar sikte på å legge fram forsommeren 2021. Departementet merker seg at UiB har fått til en nedgang i den totale midlertidigheten også det siste året, og at dette skyldes et aktivt og langsiktig arbeid fra universitetet. Departementet forventer at dette gode arbeidet fortsetter, slik at midlertidigheten reduseres ytterligere.

KD forventer at UiB følger opp informasjonssikkerhet og personvern, jf. styringsmodellen som Unit forvalter på vegne av departementet. Videre forutsetter KD at UiB har kontinuitets- og beredskapsplan for alvorlige IKT-sikkerhetshendelser og at dette planverket øves. KD minner om at Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren skal revideres. Det er viktig at UiB bidrar i strategiarbeidet slik at studentene får yrkestilpasset og profesjonstilpasset digital kompetanse.

2. Andre viktige styringssignaler

Departementet merker seg at ledelsen ved UiB følger opp arbeidet med å etablere gode og sikre løsninger for samlingene på Universitetsmuseet. KD forventer at rutiner og beredskap for samlingene blir bedret.